

Hlasovací právo

1. vlna ženského hnutí

Počátky argumentu

- Francie: v průběhu Franc. revoluce
- Británie: už v 70. letech 19. stol. (J. S. Mill)
- USA: ve 40. letech 19. stol.: 1840 Anti-slavery Convention v Anglii, americké delegátky nevpuštěny (Elizabeth Cadie Stanton), vol. ref. 1860: pokus o hlas. právo žen neuspěl, protože návrh obsahoval zároveň hlas. právo pro Afro-Američany
- Čes. země: poprvé 1848

Argumenty proti hlas. právu žen

- Proti přirozené ženské roli (žena patří do soukromé, nikoli veřejné sféry)
- Ženy konzervativní, uškodí společnosti

Argumenty pro hlas. právo žen

- Logické prodloužení jiné právní rovnosti (Mill)
- Vnesení mravních prvků do veřejné sféry (ženy - andělské bytosti, USA: alkoholismus jako problém bílého muže)
- Mateřství a jiná spol. zkušenost přispěje k řešení něk. spol. problémů (např. prostituce - angl: Contagious Deceases Act, cca 1867-cca 1896)

Kult. a hist. kontext

- USA: hnutí za hlas. právo žen spojeno s hnutím proti otroctvím a s “temperance”
- Británie: patriotské hnutí za 1. svět. Války
- České země: vizte dále

České země

Od 90. let petice (Ženský výrobní spolek, Krásnohorská 1891).

Pozadí: Více rovnoprávnosti v soukromém právu nelze dosáhnout bez rovnoprávnosti ve veřejném právu, pokud ženy nebudou politicky zastoupeny.

Logika vývoje:

1. Ženy průmyslovým vzděláním / maturitou dosáhly žádaných předpokladů pro vstup do výdělečné profese / k dalšímu studiu.
2. Byly-li výdělečně činné a vzdělané, splnily zákonem dané podmínky pro volební právo (platily daně, byly členkami určitých profesí).
3. Vyloučení žen z hlasovacího práva tedy již nemělo opodstatnění neúčasti na občanském životě.

T. G. Masaryk

Politická podpora ženské rovnoprávnosti a hlasovacího práva.

Psal články o ženském hnutí (hlavně v časopise *Naše doba*, který sám vydával od r. 1894)

Přednášel o postavení a zrovnoprávnění žen

Případ Británie

- Mobilizace úsilí v 90. letech 19. stol.
- 1887: National Union on Women's Suffrage Societies, NUWSS (Millicent Fawcett)
- 1903: Women's Social and Political Union, WSPU (Christabel, Emmeline a Sylvia Pankhurst) - militantní metody (opozice: Cat and Mouse Act)
- Liberální vláda (1908-1916, Herbert Asquith - proti vol. právu žen)
- Rozdíl mezi "suffragettes" a "suffragists"

Vliv 1. svět. války

- 1914: utlumení kampaní ve prospěch patriotského úsilí, ženské organizace se distancují od pacifismu
- 1916: obnovení úsilí (příprava voleb, nutná změna voličského registru a tedy volební reforma)
- Paradox: maskulinní konflikt (válka) otevřel cestu k hlasovacímu právu žen

Udělení hlas. práva ženám

- Británie: 1918
- Podmínky: věk na 30 let (muži nad 21), místní voličky nebo manželky místních voličů
- Jiné země: postupné rozšiřování hlas. práva pro ženy od 90. let 19. stol. až do druhé poloviny 20. stol. (problém periodizace na 1. a 2. vlnu), 1944 Francie, 1971 Švýcarsko, zatím ne: Kuwait, Spojené arabské emiráty

Vysvětlení úspěchu v Británii:

- Půda již byla připravená v roce 1914 (předchozí návrh chtěl dát hlas. právo manželkám)
- Ženy získaly hlas. právo, protože politici potřebovali rozšířit hlas. právo na více mužů (odměnit válečné úsilí)
- Akumulace tlaku ženských iniciativ (sporné, neboť se nedá dokázat)
- S přihlédnutím k přispění žen na válečném úsilí se změnil náhled veřejnosti na jejich schopnosti

Názory politiků

- Labour a liberálové se obávali nárůstu konzervativních hlasů, když budou hlasovat svobodné ženy (1919: vlivem války také více žen než mužů)
- Žena nad 30: pravděpodobně bude vdaná a hlasovat jako manžel, nebude mít ekonomické ambice a feministické požadavky
- Konzervativci spíše viděli jako problém třídu: když získali hlas. právo muži nižších tříd, proč ne také ženy?

Závěr

- V Británii hlas. právo žen svázáno s tradiční představou o ženě jako matce a manželce

Problémy i po získání hlas. práva

- Persons Case, Canada (1929)
- Pozadí: British North America Act (1867) používal v plurálu “persons” a v singuláru “he”
- (1876: rozhodnutím britského zvykového práva “Women are persons in matters of pains and penalties, but are not persons in matters of rights and privileges.”)
- Emily Murphy: jmenována do policejního magistrátu v Albertě 1916 - jmenování zpochybněno, protože není “person” (*pokr.*)

Persons Case

- 1917: Alberta rozhodla, že ženy jsou “persons” (platné ale jenom v Albertě) - Emily Murphy se proto rozhodla kandidovat do kanadského senátu, tj. na federální úrovni - odmítnuta
- Různé petice, až 1927 odvolání k Nejvyššímu soudu Kanady (Murphy a 4 další aktivistky - Famous Five): "Does the word "persons" in Section 24, of The British North America Act, 1867, include female persons?" - “NO” (*pokr.*)

Persons Case

- 1929: odvolání k britskému Privy Council (nejvyšší odvolací instance)
- Odpověď: “Ano”
- Závěr: Koloniální mocnost rozšířila demokratické výhody na ženy.
- Ilustrace strategií k dosažení změny: využití stávajících pravidel (za Franc. revoluce ještě ženy “samozřejmě” nebyly občanky, v r. 1929 už těžší říci, že nejsou “persons”)